

28. ŘÍJEN, STÁTNÍ SVÁTEK ŘECKÉ REPUBLIKY „OCHI“ NEBOLI NĚ FAŠISTICKÉ OKUPACI ROKU 1940

Vážené dámy a pánové, drazí hosté a přátelé Řecka!

je mi velkou ctí přivítat Vás i dnes při příležitosti oslavy státního svátku Řecké republiky, dne „OCHI“, tedy dne našeho odmítnutí ponižujícího ultimáta fašistické Itálie během 2. světové války. Dovolte mi přiblížit Vám okolnosti tohoto významného dne.

Co předcházelo?

Celé 19. století bylo naplněno snahou o vznik novodobého řeckého státu. Až balkánské války (1912-1913), první světová válka (1914-1918) a vojenské tažení do Malé Asie (1920-1922) definitivně určily řecké státní hranice. Řecko se stává republikou. Vojenskými převraty však neustále balancuje mezi republikou a monarchií. 4. srpna 1936 nastoluje generál Ioannis Metaxas diktátorský režim. Zakazuje činnost politických stran včetně KSŘ a aktivní členy spolu s levicovými liberály, především z Venizelosovy strany, posílá do koncentračních táborů.

Invaze Itálie.

Dne 28. října 1940, před 3. hodinou ráno, předložil italský velvyslanec Mussoliniho ultimátum řeckému premiérovi Ioannisu Metaxasovi, které zahrnovalo řadu ponižujících podmínek a především požadovalo „dočasné“ umístění italských jednotek na řeckém území. Metaxas bez konzultace s králem a svými spolupracovníky, ale s drtivým souhlasným míněním řeckého národa, označil italské ultimátum za nepřijatelné. Prohlásil: "*Alors, c'est la guerre!*" (Tedy, to znamená válku!). Den rozhodnutí řecka vzdorovat fašistické agresi se jako den „OCHI“ (den odmítnutí) zařadil ke slavným okamžikům národních i státních dějin. Necelé 3 hodiny poté začala fašistická Itálie agresi proti Řecku. Přes jižní část již okupované Albánie (od 7. dubna 1939) směřovala na Igumenitsu, Metsovo a Ioannina. Houževnatý odpor řecké armády a řeckého obyvatelstva spolu s nepřístupným terénem a těžkými klimatickými podmínkami komplikoval a zpomaloval postup agresora. 14. listopadu 1940 řecká armáda vedená generálem Papagosem zastavila pronikání nepřítele, přešla do protiofenzívy a zatlačila nepřítele hluboko do Albánie. Jednalo se o vůbec první porážku sil osy neboli fašismu během války. Mezitím 27. ledna 1941 diktátor Metaxas umírá.

Invaze Německa.

Hitler neunesl hořkost porážky svého spojence, přehodnotil svůj plán jarní invaze do Sovětského svazu a rozhodl se zaútočit na Řecko a Jugoslávii. K masivnímu útoku došlo 6. dubna 1941. Německá vojska rychle postupovala a 27. dubna 1941 vstoupila do Athén. Několik dní před tím se král Jiří II. s celou vládou stěhuje do Egypta, kde čekají na ukončení války. Celé Řecko se dostává do trojí okupace: Italské, Německé a Bulharské. Okupanti plní celou zemi za pomoci kolaborantské vlády. Jsou blokovány základní potraviny. Jen od srpna 1941 do dubna 1942 zemřelo na následky hladu více než 73 tisíc obyvatel.

Řecký osvobozenecký odboj.

Symbolicky začíná osvobozovací odboj v noci z 30. na 31. května 1941, kdy levicoví studenti Glezos a Santas strhávají z athénské akropole německou vlajku. Následují další sabotážní akce, např. stržení mostu přes řeku Gorgopotamos poblíž Lamie, v noci z 25. na 26. listopadu 1942, což značně zkomplikovalo zásobování Romelovy armády v Africe. Hlavním organizátorem partizánského boje byla národně osvobozenecká fronta EAM, založená 27. září 1941 čtyřmi levicovými politickými stranami pod vedením KSŘ. Hlavním orgánem války byl ELAS – Řecká lidově osvobozenecká armáda založená 16.2.1942, která roku 1944 osvobozuje zemi.

Co následovalo?

Řecko se od fašismu a trojí okupace osvobodilo samo. Zájmy mocností, které nechtěly připustit svobodné rozhodnutí řeckého lidu o své budoucnosti měly za následek, že došlo k občanské válce a dalšímu krvavému strádání.

28. říjen 1940 je mementem lidské důstojnosti a silné vůli po svobodě.

Děkujeme, že jste věnovali čas těmto řádkům a přežeme Vám příjemnou zábavu, za ŘOO

Georgis Čolas a Georgis Mumulos,